SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 321/2026-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **ITIMEX a.s.**, Kukučínova 8, Banská Bystrica, IČO 31 425 666, zastúpenej JUDr. Andreou Balážikovou, PhD., advokátkou, J. Kármána 22/A, Lučenec, proti uzneseniu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 19SVs/9/2024 z 28. októbra 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.
Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 10. februára 2026 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho správneho súdu sp. zn. 19SVs/9/2024 z 28. októbra 2025. Navrhuje napadnuté uznesenie najvyššieho správneho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

2. Uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 321/2026-14 z 9. júna 2026 ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Sťažovateľke bolo rozhodnutím Sociálnej poisťovne – pobočky Levice zo 7. januára 2016 predpísané penále za neodvedenie poistného. Doručovateľ sa prvýkrát pokúsil o doručenie zásielky 13. januára 2016 a opakovane sa pokúsil o doručenie 14. januára 2016, keď znova sťažovateľku nezastihol, a tak zásielku v ten istý deň uložil na pošte. Sťažovateľka si uloženú zásielku skutočne prevzala 20. januára 2016 a 3. februára 2016 podala proti doručenému rozhodnutiu odvolanie. Sociálna poisťovňa – ústredie (ďalej len „žalovaná“) prípisom zo 4. apríla 2016 sťažovateľke

oznámila, že jej odvolanie nemôže preskúmať, pretože bolo podané oneskorene. Vychádzala z toho, že podľa § 212 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2018 (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) sa zásielka, ktorá je určená do vlastných rúk, považovala za doručenú tretím dňom od jej uloženia po tom, čo dva pokusy o jej doručenie zostali bez výsledku. Tieto účinky podľa žalovanej nastali 18. januára 2016 (pretože 17. január 2016 bola nedeľa), a tak posledným dňom 15-dňovej odvolacej lehoty bol 2. február 2016. Tento prípis bol sťažovateľke doručený 11. apríla 2016.

4. Sťažovateľka sa snažila zvrátiť predmetný skutkový stav podaním žaloby proti nečinnosti žalovanej. Následne konajúce správne súdy vydali celkovo 7 meritórnych rozhodnutí.

5. Uznesením sp. zn. 14Sa 1/2023 z 11. júna 2024 Správny súd v Banskej Bystrici zaviazal žalovanú konať a rozhodnúť o odvolaní žalobcu proti rozhodnutiu pobočky zo 7. januára 2016, doručiť správnemu súdu rozhodnutie do 30 dní od jeho vydania a zaplatiť sťažovateľke náhradu trov konania. V odôvodnení uzavrel, že náhradné doručenie v zmysle § 212 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. prichádzalo do úvahy, len ak nedošlo k reálnemu doručeniu do vlastných rúk. Správny súd dospel k záveru, že doručenka v prerokúvanej veci svedčí o tom, že sťažovateľka rozhodnutie pobočky zo 7. januára 2016 reálne prevzala 20. januára 2016 a že náhradné doručenie fikciou podľa citovaného ustanovenia je tak vylúčené. Správny súd odkázal aj na judikatúru k obdobnému ustanoveniu zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa ktorej uprednostnenie náhradného doručenia nemožno považovať za ústavne konformné. Vzhľadom na to dospel k záveru, že sťažovateľka podala odvolanie proti rozhodnutiu pobočky v zákonnej lehote, žalovaná mala o ňom rozhodnúť, a ak tak neurobila, správny súd ju na to podľa § 250 ods. 1 Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“) zaviazal.

6. Žalovaná Sociálna poisťovňa podala proti uzneseniu správneho súdu z 11. júna 2024 kasačnú sťažnosť. Najvyšší správny súd postúpil vec veľkému senátu najvyššieho správneho súdu z dôvodu, že zistil, že v doterajšej judikatúre sa vyskytli protichodné názory na výklad § 212 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. účinného do 31. decembra 2018. Veľký senát najvyššieho správneho súdu namietaným uznesením z 28. októbra 2025 rozhodol tak, že uznesenie správneho súdu z 11. júna 2024 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Toto napadnuté uznesenie najvyššieho správneho súdu je v poradí ôsmym rozhodnutím správneho súdu v predmetnej veci.

7. V napadnutom uznesení sa najvyšší správny súd zaoberal otázkou konkurencie doručovania prostredníctvom fikcie doručenia a reálnym prevzatím zásielky.

8. Najvyšší správny súd konštatoval, že ak zákon priamo spája s určitou skutočnosťou rovnaké následky, aké sa zvyčajne spájajú až s reálnym dodaním písomnosti do dispozičnej sféry adresáta, finguje tým jej doručenie. Nastúpenie týchto skutočností je z hľadiska právnych účinkov a následkov rovnocenné účinkom, aké sú inak spojené s doručením, ktoré by nastalo fyzickým dodaním písomnosti adresátovi. Výnimku by mohol ustanoviť len právny predpis sám. Ak však právny predpis nič také neustanovuje, nemožno riadne nastúpenú fikciu doručenia stotožňovať s domnienkou, ktorú by bolo možné neskôr vyvracať, ani jej účinky viazať na odkladaciu či rozväzovaciu podmienku, že si adresát do určitej lehoty po fikcii písomnosť prevezme či neprevezme. Pokiaľ také alebo podobné výnimky nie sú ustanovené, právne účinky doručenia podľa právnej fikcie a doručenia dodaním písomnosti adresátovi sú rovnaké, čo znamená, že

rovnaké sú aj ich právne následky. Prvotným právnym následkom doručenia je predovšetkým samo zavŕšenie procesu doručovania ako procesného úkonu orgánu verejnej moci. To znamená, že povinnosť doručiť určitú písomnosť (teda vykonať procesný úkon doručovania) tento orgán naplnil aj vtedy, ak k doručeniu došlo právnou fikciou. Ak sám zákon neustanovuje inak, nie je možné účinne doručiť tú istú písomnosť dvakrát v rôzne okamihy.

9. Taktiež uviedol, že k doručeniu písomnosti môže dôjsť len raz, a ak sa tak už raz stalo (napríklad zákonnou fikciou), nemôže sa udiať znova inou dispozíciou s tou istou zásielkou (fyzickým prevzatím). Opačný výklad by totiž znamenal, že následok v podobe fikcie doručenia, ktorý kogentne ustanovuje právny predpis, by mohol vylúčiť svojvoľným postupom orgán verejnej moci, poštový podnik alebo dokonca sám adresát, a preto je v tejto súvislosti nepodstatné, či orgán verejnej moci dá písomnosť už raz doručenú fikciou doručovať opätovne. Rovnako nie je podstatné, či poštový podnik vo svojich obchodných podmienkach (ktoré sú len súčasťou poštovej zmluvy podľa § 273 Obchodného zákonníka, porov. už cit. § 2 ods. 4 zákona č. 324/2011 Z. z. o poštových službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) určuje úložnú lehotu, počas ktorej je dodávaná zásielka k dispozícii na vyzdvihnutie, dlhšiu než zákonná lehota, ktorej uplynutím nastáva fikcia doručenia.

10. Najvyšší správny súd podporil svoju argumentáciu aj odkazom na odbornú literatúru a viaceré rozhodnutia najvyššieho správneho súdu, ústavného súdu (najmä napr. II. ÚS 65/2010, I. ÚS 545/2020, III. ÚS 593/2022, II. ÚS 507/2012, II. ÚS 247/2015, I. ÚS 76/2022, I. ÚS 518/2014, III. ÚS 318/2023, III. ÚS 528/2023) a Ústavného súdu Českej republiky. Uviedol, že neexistuje žiadna ustálená judikatúra, ktorá by bola založila legitímne očakávanie adresátov práva, že účinky právnej fikcie doručenia písomnosti budú v rozpore s právnym predpisom závisieť od toho, či si adresát túto písomnosť počas následne plynúcej úložnej doby prevezme alebo nie.

11. K relevantnému § 212 ods. 4 a 5 účinnému do 31. decembra 2018 najvyšší správny súd uviedol, že celkom zreteľne priamo vyhlásil písomnosť za doručenú, hoci sa ešte nemusela nachádzať v dispozičnej sfére adresáta, a to aj keď sa do tohto dňa o uložení ani nedozvedel. Normoval tak právnu fikciu doručenia, čo je zrejmé z použitého výrazu „považuje sa za deň doručenia“. Zo znenia § 212 ods. 4, 5 a 7 zákona č. 461/2003 Z. z. nemožno vyvodiť, že by medzi nimi existoval vzťah akejsi hierarchie či podmienenej použiteľnosti, a teda že by použitie § 212 ods. 4 alebo 5 prichádzalo do úvahy až po tom, čo sa vôbec nepodarilo naplniť podmienky § 212 ods. 7 citovaného zákona. Naopak, z týchto ustanovení je zrejmé, že upravujú niekoľko alternatívnych spôsobov doručovania a doručenia.

12. Najvyšší správny súd dospel k záveru, že nie je správny právny názor, z ktorého vychádzalo napadnuté uznesenie a podľa ktorého sa lehota na podanie odvolania proti rozhodnutiu pobočky žalovanej v Leviciach zo 7. januára 2016 musí počítať od 20. januára 2016, keď si sťažovateľka túto písomnosť vyzdvihla na pošte. Kasačný súd namietaným uznesením zrušil uznesenie správneho súdu a vec vrátil správnemu súdu na ďalšie konanie. K namietanému uzneseniu veľkého senátu z 28. októbra 2025 predložili odlišné stanovisko sudcovia JUDr. Marián Fečík a JUDr. Petra Príbelská, PhD.

13. Sťažovateľka považuje právne závery kasačného rozhodnutia za arbitrárne a za výsledok formalistickej aplikácie a výkladu § 212 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2018.

14. Sťažovateľka sa s väčšinovým názorom najvyššieho správneho súdu nestotožňuje a poukazuje na odlišné stanovisko dvoch sudcov najvyššieho správneho súdu, v zmysle ktorého posledná veta § 212 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. *«„sa vzťahuje len na prípad, ak si adresát písomnosť vôbec nevyzdvihne. Inak povedané, uvedené veta pripúšťa aj výklad, v zmysle ktorého, ak by si adresát písomnosť v úložnej lehote vyzdvihol (a to bez ohľadu, či do troch dní od jej uloženia alebo po uplynutí týchto troch dní), došlo by k jej doručeniu prevzatím adresátom. Oporu tohto výkladu vidíme v prvej aliney § 212 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z.z., podľa ktorého je rozhodnutie doručené, len čo ho účastník konania prevezme. Ekvivalent tohto ustanovenia spájajúceho doručenie s prevzatím rozhodnutia pritom neobsahuje, resp. neobsahovalo, ani zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) ani iné administratívne právne predpisy obsahujúce fikciu doručenie.“»*.

15. Sťažovateľka sa zhoduje s právnym názorom vyjadreným v odlišnom stanovisku sudcov najvyššieho správneho súdu. Na podporu tohto stanoviska argumentuje odkazom na dôvodovú správu k predmetnému ustanoveniu a taktiež na neskoršiu legislatívnu činnosť zákonodarcu, ktorou došlo k zmene znenia poslednej vety § 212 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. Zdôrazňuje potrebu ústavne súladného výkladu dotknutého ustanovenia zákona č. 461/2003 Z. z. s tým, že ak právna norma umožňuje rôzny výklad, je potrebné pristúpiť k výkladu, ktorý je priaznivejší pre účastníka konania, resp. nemôže dôjsť k určeniu podmienok nad rámec zákona, resp. výklad právnej normy má smerovať k dosiahnutiu účelu základného práva alebo slobody v maximálne možnej miere.

II.
Vyjadrenie najvyššieho správneho súdu a zúčastnenej osoby

16. K ústavnej sťažnosti sa po prijatí veci na ďalšie konanie vyjadril podpredseda najvyššieho správneho súdu. Uviedol, že sťažovateľka sa pri formulácii ústavnej sťažnosti v podstate len „inšpirovala“ odlišným stanoviskom k napadnutému uzneseniu veľkého senátu. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti nereaguje na rozbor veľkého senátu v bodoch 22 až 24 uznesenia (rozsiahly prehľad judikatúry ústavného súdu, ako aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, pričom nebolo identifikované ani jedno rozhodnutie ústavného súdu, ktoré by zaujalo ten názor, z ktorého vychádza sťažovateľka), neponúka logickú právnu argumentáciu, ktorou by podoprela svoj názor a ktorá by mala konkrétnu oporu v existujúcej judikatúre ústavného súdu alebo by sa s ňou aspoň zrozumiteľne vyrovnávala. Poukázal na uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 545/2020, ktoré sa týkalo práve aplikácie § 212 zákona č. 461/2003 Z. z. Sťažovateľka zároveň v doterajšom konaní nikdy neargumentovala vzájomným vzťahom medzi odsekmi 4 a 7 tohto ustanovenia, v žalobe proti nečinnosti namietala len to, že neboli splnené podmienky fikcie doručenia podľa § 212 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. Podobne vzájomným vzťahom medzi oboma odsekmi neargumentoval ani správny súd v uznesení z 11. júna 2024, ktoré bolo predmetom prieskumu veľkého senátu, a ani sťažovateľka vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalovanej.

17. K namietanému porušeniu čl. 46 ústavy najvyšší správny súd, poukážuc na uznesenie ústavného súdu vo veci sp. zn. PL. ÚS 37/2015, na body 11.1 a 11.2 uviedol, že sťažovateľka sa nedomáha prieskumu rozhodnutia, ale nečinnosti orgánu verejnej správy, takže toto jej právo nevyplýva z čl. 46 ods. 2 ústavy, ale len z príslušných ustanovení Správneho súdneho poriadku. Ustanovenie čl. 46 ods. 2 ústavy tak v prerokúvanej veci nie je aplikovateľné. K označenému čl. 46 ods. 1 ústavy

najvyšší správny súd uviedol, že veľký senát v napadnutom uznesení obsiahlo analyzoval judikatúru ústavného súdu, z ktorej však nezistil, že by si zmysel a účel ustanovení o doručovaní nutne vyžadoval uprednostniť výklad, v zmysle ktorého by neskoršie skutočné prevzatie písomností malo „prebiť“ už (po splnení všetkých zákonných podmienok) naplnenú fikciu doručenia. Osobitne znova odkázal na uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 545/2020, ktoré sa týkalo práve výkladu § 212 zákona č. 461/2003 Z. z.; ani v ňom ústavný súd takýto názor nevyslovil.

18. Ústavnú konformitu tohto prirodzeného a logického výkladu, v zmysle ktorého raz nastúpené účinky doručenia (hoci aj fikciou) vylučujú účinné opätovné „doručenie“, potvrdzuje obsiahla judikatúra ústavného súdu citovaná jednak v napadnutom uznesení veľkého senátu, jednak už aj v tomto vyjadrení, ale aj ďalšie (napríklad I. ÚS 597/2025, I. ÚS 701/2025, III. ÚS 651/2025). Zároveň poukázal aj na obdobné stanovisko k otázke konkurencie doručenia fikciou a následného osobného prevzatia písomnosti v judikatúre českého najvyššieho správneho súdu (uznesenie č. k. 4 Ads 227/2024-27, rozsudok č. k. 3 As 241/2014-41) a českého ústavného súdu (uznesenia sp. zn. I. US 2491/23 alebo IV. ÚS 1679/21).

19. Najvyšší správny súd sa ďalej vyjadril k povahe a účinkom odbernej lehoty, pričom poukázal na nález sp. zn. II. ÚS 476/2025 s tým, že odberná lehota v zmysle poštových podmienok nemôže za žiadnych okolností ovplyvňovať spôsob a pravidlá vykonávania procesných úkonov.

20. K legitímnemu očakávaniu sťažovateľky, že rozhodnutie bude považované za doručené až jeho prevzatím, poukázal na body 20 a 21 uznesenia s tým, že takéto legitímne očakávanie sa mohlo zakladať len na neznalosti právneho predpisu, § 212 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. Zdôraznil, že sťažovateľka údajnú nejasnosť a rozpor medzi § 212 ods. 4 a 7 zákona č. 461/2003 Z. z. počas celého súdneho konania nenamietala, rozpor ani len nenaznačila.

21. K námietke porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru najvyšší správny súd uviedol, že predmetom rozhodovania veľkého senátu bola nečinnosť orgánu verejnej správy – žalovanej Sociálnej poisťovne v konaní, ktoré sa týkalo predpísania penále. Konanie o žalobe proti nečinnosti nie je rozhodovaním ani o občianskych právach, ani o trestnom obvinení, pričom sporné je aj to, či by samo preskúmanie rozhodnutia o predpísaní penále spadalo pod ktorýkoľvek z týchto pojmov (porov. k trestnému obvineniu prehľad v rozsudku veľkého senátu sp. zn. 1 SVs 5/2022, bode 32 a k občianskemu právu rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 9. 12. 1994 vo veci Schouten a Meldrum proti Holandsku, sťažnosti č. 19005/91, 19006/91). Z čl. 6 ods. 1 dohovoru tak nemožno vyvodiť požiadavky, akými sa má spravovať doručovanie prvostupňových rozhodnutí v administratívnom konaní pred orgánmi, ktoré celkom zjavne nie sú súdom (tribunálom) v zmysle daného ustanovenia, a preto je vylúčené, aby napadnuté uznesenie veľkého senátu zasiahlo do tohto práva sťažovateľky.

22. K ústavnej sťažnosti sa vyjadrila zúčastnená osoba, Sociálna poisťovňa, ktorá uviedla, že výklad prijatý veľkým senátom najvyššieho správneho súdu je logický, riadne odôvodnený a netrpí znakmi svojvôle. Podľa jej názoru k porušeniu základných práv sťažovateľky nedošlo.

23. Sťažovateľka sa do rozhodnutia ústavného súdu k vyjadreniu najvyššieho správneho súdu a vyjadreniu zúčastnenej osoby nevyjadrila.

III.
Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

24. Ústavný súd v prvom rade pripomína, že integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

25. Článok 46 ods. 2 ústavy zaručuje ústavné právo fyzických osôb a právnických osôb, ktoré obhájiteľným spôsobom tvrdia, že boli na svojich právach ukrátené rozhodnutím orgánu verejnej správy, obrátiť sa na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak, pričom z právomoci súdu nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd. Obhájiteľnosť tvrdenia spočíva v tom, že vzhľadom na právnu úpravu a na okolnosti prípadu bolo konkrétne rozhodnutie orgánu verejnej správy spôsobilé zasiahnuť do práv alebo právom chránených záujmov fyzických osôb alebo právnických osôb, ktoré tvrdia, že boli rozhodnutím orgánu verejnej správy dotknuté. V tomto rozsahu (pokiaľ ide o garantovanie práva na prístup k súdu) predstavuje čl. 46 ods. 2 ústavy *lex specialis* vo vzťahu k všeobecnejšiemu čl. 46 ods. 1 ústavy. Aj v prípadoch, keď právo na prístup k súdu účastníka súdneho konania má svoj ústavný základ v čl. 46 ods. 2 ústavy, je súd konajúci vo veci viazaný princípmi spravodlivého súdneho konania vyplývajúcimi z čl. 46 ods. 1 ústavy. Obsah základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva iba v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Zahŕňa taktiež právo na určitú kvalitu súdneho konania definovanú procesnými garanciami spravodlivého súdneho konania, ako je napr. právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktorá má byť v konkrétnom prípade poskytnutá. Zásada spravodlivosti obsiahnutá v práve na spravodlivé súdne konanie totiž vyžaduje, aby súdy založili svoje rozhodnutia na dostatočných a právne relevantných dôvodoch zodpovedajúcich konkrétnym okolnostiam prerokúvanej veci.

26. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho správneho súdu treba poukázať na povahu a špecifiká správneho súdnictva, ktorého úlohou nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, teda preskúmať to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených v návrhu rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy. Treba preto vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutých rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy [III. ÚS 502/2015 (ZNaU 69/2015), III. ÚS 277/2022, I. ÚS 203/2023].

27. Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní o namietanej veci aj najvyšší správny súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či namietaným rozhodnutím došlo k zásahu do základných práv sťažovateľky.

28. Podľa § 212 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiava, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Ak nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný, doručovateľ uloží písomnosť na pošte a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel.

29. Podľa § 212 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. ak si adresát vyhradí doručovanie zásielok do poštového priečinka, pošta adresátovi oznámi príchod zásielky, možnosť prevzatia a odbernú lehotu na predpísanom tlačive, ktoré vloží do poštového priečinka. Ak si adresát na základe dohody preberá zásielky na pošte a nemá pridelený poštový priečinok, pošta tieto zásielky neoznamuje. V obidvoch prípadoch sa dátum príchodu zásielky považuje za dátum uloženia. Ak si adresát nevyzdvihne zásielku do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel.

30. Podľa § 212 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z. rozhodnutie je doručené, len čo ho účastník konania prevezme, len čo pošta doporučenú zásielku vrátila ako nedoručiteľnú alebo ak doručenie rozhodnutia bolo zmarené konaním alebo opomenutím účastníka konania. Účinky doručenia rozhodnutia nastanú aj vtedy, ak účastník konania odmietol rozhodnutie prijať.

31. Najvyšší správny súd vo veľkom senáte v otázke výkladu § 212 ods. 4, 5 a 7 zákona č. 461/2003 Z. z., pokiaľ ide o nejednotnú judikatúru všeobecných súdov k otázke konkurencie doručovania fikciou doručenia a neskoršieho doručenia zásielky jej fyzickým prevzatím adresátom, dospel k právnemu záveru, že k doručeniu písomnosti môže dôjsť len raz, a ak sa tak už raz stalo (napríklad zákonnou fikciou), nemôže sa udiať znova inou dispozíciou s tou istou zásielkou (fyzickým prevzatím).

32. Ústavný súd v tejto súvislosti v prvom rade konštatuje, že veľký senát predstavuje najsilnejší vnútorný judikatúrny korektív, ktorý zákon pozná v rámci rozhodovacej činnosti najvyšších súdov. Rozhodovacia činnosť veľkého senátu má slúžiť na zjednocovanie právnych názorov v prvom rade vnútri najvyššieho správneho súdu, t. j. v rámci jeho jednotlivých senátov, a na zabezpečovanie jednotnosti rozhodovania súdov nižšej inštancie, t. j. správnych súdov. Úlohou veľkého senátu najvyššieho správneho súdu je v rámci kasačného konania zjednocovať i judikatúru tohto súdu. Veľký senát je oprávnený rozhodovať vtedy, ak mu bola vec postúpená trojčlenným senátom najvyššieho správneho súdu za podmienok stanovených zákonom (§ 22 ods. 1 SSP, § 466 ods. 1, 2 a 3 druhá veta SSP): 1. dospel pri svojom rozhodovaní k právnemu názoru, ktorý je odlišný od právneho názoru, ktorý už bol vyjadrený v rozhodnutí najvyššieho súdu, a vec uznesením postúpil na rozhodnutie veľkému senátu [§ 22 ods. 1 písm. a)], 2. dospel pri svojom rozhodovaní opätovne k právnemu názoru, ktorý je odlišný od právneho názoru orgánu verejnej správy o tej istej právnej otázke, a vec uznesením postúpil na rozhodnutie veľkému senátu [§ 22 ods. 1 písm. b)], 3. ak to navrhol generálny prokurátor podľa § 47 ods. 3 z dôvodu rozdielnej rozhodovacej činnosti

správnych súdov alebo pretrvávajúcej odlišnosti rozhodovania správnych súdov a orgánov verejnej správy [§ 22 ods. 1 písm. c)]. Právny názor vyjadrený v rozhodnutí veľkého senátu je pre senáty najvyššieho súdu záväzný (§ 466 ods. 3 prvá veta SSP). Najvyšší správny súd vo veciach správneho súdnictva dbá o jednotný výklad a jednotné používanie zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov okrem vlastnej rozhodovacej činnosti aj tým, že prijíma stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov a zverejňuje svoje právoplatné súdne rozhodnutia zásadného významu v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky.

33. Keďže zjednocovanie rozhodovania senátov najvyššieho správneho súdu je predovšetkým vecou jeho veľkého senátu, do týchto kompetencií najvyššieho správneho súdu nemá ústavný súd oprávnenie zasahovať (podobne IV. ÚS 342/2010, III. ÚS 348/2011, IV. ÚS 142/2012, III. ÚS 11/2014), pretože jeho postavenie v hierarchii súdnej moci nie je možné vnímať tak, že by jeho úlohou bolo zjednocovať rozhodovaciu prax všeobecných súdov (I. ÚS 199/07, I. ÚS 18/08, II. ÚS 152/2011). Sám ústavný súd v súčasnosti vo svojich rozhodnutiach konštantne zdôrazňuje nezastupiteľnú úlohu veľkých senátov najvyššieho správneho súdu, ako aj najvyššieho súdu vo vzťahu k zjednocovaniu judikatúry kasačného súdu i dovolacieho súdu a k zabezpečeniu a presadzovaniu princípu právnej istoty [napr. II. ÚS 332/2018, IV. ÚS 273/2021, IV.ÚS 610/2021 (ZNaU 110/2021)].

34. Podstata sťažovateľkiných námietok spočíva v nestotožnení sa s právnym názorom najvyššieho správneho súdu k otázke konkurencie doručovania fikciou doručenia a následného fyzického prevzatia doručovanej zásielky sťažovateľkou. Súdu vyčíta prílišný formalizmus pri výklade právnej normy (§ 212 zákona č. 461/2003 Z. z.), keď podľa jej názoru neprihliadol na sledovaný účel doručovania a legitímne očakávania bežného adresáta tejto právnej normy. Podstatnou je tiež skutočnosť, že sťažovateľka v ústavnej sťažnosti netvrdí, že by sa najvyšší správny súd s niektorou z jej námietok nevysporiadal, prípadne že by sa s jej námietkami nevysporiadal ústavne súladným spôsobom. Namieta výslovne len nesúhlas s právnym názorom najvyššieho správneho súdu, ku ktorému dospel výkladom relevantného ustanovenia zákona, polemizuje s právnym názorom veľkého senátu a predkladá vlastný výklad zákona s dôrazom na tvrdené porušenie jej legitímneho očakávania, že odvolacia lehota mala začať plynúť od fyzického prevzatia úradnej zásielky. Sťažovateľka pritom argumentuje obsahom odlišného stanoviska sudcov k namietanému uzneseniu, úmyslom zákonodarcu, ktorý viedol k novelizácii predmetného ustanovenia, judikatúrou ústavného súdu k riešeniu situácie v prípade medzery v právnej úprave či požiadavkou právnej istoty v prípade výkladu a aplikácie právnej normy, pokiaľ normatívny text nie je dostatočne zrejmý.

35. Najvyšší správny súd poukázal na skupinu rozhodnutí všeobecných súdov, ktorá v obdobných prípadoch akceptovala výklad § 212 zákona č. 461/2003 Z. z. v prospech začatia plynutia lehoty na podanie odvolania až od fyzického prevzatia zásielky (po tom, čo už skôr mala nastať fikcia doručenia), a následne porovnal opačnú judikatúru všeobecných súdov v podobných súdnych konaniach. Najvyšší správny súd sa zaoberal charakterom inštitútu úradného doručovania ako procesného úkonu orgánu verejnej moci z hľadiska právnej teórie, odbornej literatúry, porovnal priebeh a účinky doručovania v iných právnych predpisoch (Civilný sporový poriadok, Trestný poriadok a iné) a posudzoval vzťah procesných predpisov upravujúcich doručovanie a obchodných podmienok poštového podniku (uloženie zásielky, plynutie lehoty, prevzatie zásielky). Najvyšší správny súd v pomerne rozsiahlom odôvodnení v podstate konštatoval, že procesné úkony, ich

následky a účinky sú upravené v právnych predpisoch, ktoré sú vyhlásené v zbierke zákonov a pre ktoré platí domnienka ich všeobecnej známosti. Nevidel existenciu legitímneho očakávania sťažovateľky, ktoré malo spočívať len v jej presvedčení, že odvolacia lehota plynie vždy od fyzického prevzatia rozhodnutia, naopak, toto jej presvedčenie považoval za založené len na neznalosti alebo vedomom opomenutí právneho predpisu, pričom však poznamenal, že neznalosť zákona neospravedlňuje adresátov práva ani v iných prípadoch. Naopak, zdôraznil, že uprednostnenie neskoršieho doručenia u jedného z viacerých účastníkov konania (s protichodnými záujmami) by mohlo vo všeobecnosti znamenať zásah do právnej istoty ostatných, ktorí sa spoliehali na to, že v súlade s právnym predpisom doručenie nastalo už skôr (fikciou). Najvyšší správny súd porovnal rozbiehajúcu sa judikatúru všeobecných správnych súdov v tejto otázke, závery svojho právneho posúdenia argumentačne podporil relevantnou judikatúrou ústavného súdu či českého ústavného súdu (z týchto záverov vyplýva, že tieto opakovane akceptovali ako ústavne konformný taký výklad zákona, ktorý je v súlade s odôvodnením ústavnou sťažnosťou namietaného uznesenia veľkého senátu najvyššieho správneho súdu).

36. V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že v obdobnej veci (na ktorú opakovane poukazoval aj najvyšší správny súd) v uznesení sp. zn. I. ÚS 545/2020 už konštatoval, že námietka, že nie je možné použiť fikciu doručenia, ale je potrebné vychádzať z dátumu reálneho doručenia písomnosti, nemá oporu v príslušných zákonných ustanoveniach o doručovaní a orgán verejnej správy (v danej veci taktiež Sociálna poisťovňa) nemôže akceptovať ani prevzatie písomnosti v lehote podľa poštových podmienok, pretože na účely sociálneho poistenia platí v prípade náhradného doručovania zásadne lehota stanovená zákonom [v danej veci zákonom č. 461/2003 Z. z. (ako *lex specialis*)]. V nadväznosti na vyjadrenie najvyššieho správneho súdu (bod 19 odôvodnenia tohto nálezu) ústavný súd v zhode so svojím názorom vyjadreným v uznesení sp. zn. II. ÚS 476/2025 dodáva, že osemnásťdňová odberná doba nie je doba ustanovená zákonom, ale poštovými podmienkami Slovenskej pošty a.s., a tak nemôže prevážiť nad pravidlami doručovania stanoveným v príslušných procesných predpisoch.

37. Najvyšší správny súd sa teda v situácii rozdielnej rozhodovacej praxe všeobecných súdov v otázke aplikácie § 212 zákona č. 461/2003 Z. z. priklonil k jednej z už uvedených línií rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, pričom svoje rozhodnutie ústavne konformným spôsobom aj odôvodnil. Z namietaného uznesenia najvyššieho správneho súdu nevyplýva svojvôľa alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov (Správny súdny poriadok, zákon č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2018) vo väzbe na rozhodné okolnosti veci, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

38. Pre posúdenie zachovania základného práva na súdnu ochranu je relevantné, že pri rozhodovaní o kasačnej sťažnosti sa najvyšší správny súd zrozumiteľne a ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s predloženou právnou otázkou a objasnil závery, ktoré ho viedli k zrušeniu rozhodnutia správneho súdu z 11. júna 2024, keďže nepovažoval za správny právny názor súdu prvej inštancie o začiatku počítania plynutia lehoty na podanie odvolania v situácii konkurencie fikcie doručenia a následného fyzického prevzatia doručovanej úradnej zásielky, pričom vychádzal z toho, že povinnosť doručiť písomnosť si žalovaný správny orgán naplnil aj vtedy, ak k doručeniu došlo právnou fikciou tak, ako to predpokladá ustanovenie zákona, a nemôže sa tak udiať znova inou dispozíciou s tou istou zásielkou (fyzickým prevzatím). Pokiaľ ide o námietky v ústavnej sťažnosti, tieto nespochybnili ústavnú akceptovateľnosť namietaného uznesenia kasačného súdu.

V predmetnom prípade nešlo o medzeru v práve a nejednoznačnosť výkladu relevantného ustanovenia odstránil najvyšší správny súd ústavne akceptovateľným spôsobom. Argumentácia najvyššieho súdu v namietanom uznesení nie je formalistická a právne závery nesignalizujú možnú arbitrárnosť namietaného uznesenia.

39. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho správneho súdu ako celku dospel k presvedčeniu, že mu nemožno pripísať charakter excesu, ktorý by v sebe zahŕňal črty svojvôle, a je ho preto potrebné považovať za výraz autonómneho súdneho rozhodovania, do ktorého ústavný súd v tomto prípade nemá dôvod zasahovať.

40. Námietky sťažovateľky takto neboli v súhrne spôsobilé spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho správneho súdu. Na tomto základe ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel.

41. Keďže ústavný súd ústavnej sťažnosti ako celku nevyhovel, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu